

Kontribuo de komputila lingvistiko al solvado de lingvaj problemoj en scienca komunikado kaj edukado

Mgr. Marek BLAHUŠ (E@I)
<marek@ikso.net>

ILEI-simpozio, Kopenhago, 2011-07-23

La disciplino

- Naskiĝo en la 1950-aj jaroj
- Komputa lingvoscienco = Komputila lingvistiko
 - KL estas parto de artefarita inteligenteco
- NLP = (perkomputila) naturlingva prilaborado
 - NLP estas parto de KL aŭ sinonima al KL

Motivoj kaj celoj

- Motivoj por komputila lingvoprilaborado:
 - sciencaj (esploraj)
 - teknologiaj (praktikaj)
- Celo: komputila traktado de homa lingvo por realigi la komunikadon inter homo kaj komputilo
 - reprezenti la homan lingvon per taŭgaj formalismoj
 - komputile reprezentitan scion eblas maŝine prilabori

Niveeloj de lingvoprilaborado

- 1. fonetika kaj fonologia
- 2. morfologia
- 3. sintaksa
- 4. semantika
- 5. pragmatika
- 6. kunteksta

Terenoj de apliko

- 1. morfologia kaj sintaksa analizoj kaj generoj
- 2. maŝina tradukado
- 3. komputila leksikografio
- 4. komputile asistata lingvolernado
- 5. tekstaroj kaj tekstara lingvistiko
- 6. parolsintezo kaj parolrekono

Unuaj sciencaj aplikoj

- Maŝintradukado: angla ↔ rusa

Unuaj sciencaj aplikoj

- Maŝintradukado: angla ↔ rusa

„The spirit is willing, but the flesh is weak.“
(*La spirito estas fervora, sed la karno estas malforta.*)

Unuaj sciencaj aplikoj

- Maŝintradukado: angla ↔ rusa

„The spirit is willing, but the flesh is weak.“
(*La spirito estas fervora, sed la karno estas malforta.*)

„The vodka is good, but the meat is rotten.“
(*La vodko estas bona, sed la viando putriĝis.*)

Historio kaj teorio

- Koutny, Ilona. *Esperanto en komputa lingvistiko — retrorigardo*. Nosková, Katarína; Baláž, Peter (red.). *Modernaj teknologioj por Esperanto*. Prelegkolekto el KAEST 2010. Partizánske : Espero por E@I, 2011. Paĝoj 91-104. Teksto en esperanto, resumoj en esperanto, la angla lingvo kaj la slovaka lingvo. Eldonkvanto 300 ekz. ISBN 978-80-89366-10-1.

Fonetiko kaj fonologio

- <http://traduku.net/parolu/> (parolsintezo)
- <http://www.nuance.com/talk/> (parolrekono)
- <http://en.forvo.com/> (specimenoj)
- <http://rhinospike.com/> (specimenoj)

Morfologio

- <http://www.verbix.com/> (genero kaj analizo)
- <http://eo.lernu.net/> (analizo)
- <http://extensions.services.openoffice.org/project/literumilo> (literumilo)

Sintakso

- <http://beta.visl.sdu.dk/visl/eo/index.php> (analizo)
- <http://lingvohelpilo.ikso.net/> (gramatika kontrolilo)

Semantiko

- <http://wordnet.princeton.edu/> (semantika reto)
- <http://wiki.dbpedia.org/FacetedSearch> (reprezento de scio)

Komputila leksikografio (tradicia)

- <http://logos.it/> (multlingva tradukvortaro, tezaŭro)
- <http://komputeko.net/> (multlingva faka tradukvortaro)
- <http://tatoeba.org/epo/> (multlingva frazaro)
- <http://purl.org/net/voko/revo/> (kunverkata difinvortaro)
- <http://eo.wiktionary.org/> (kunverkata vortaro)
- <http://vortaro.net/> (TEI: <http://www.tei-c.org/>)
- <http://tradukejo.ikso.net/> (tradukmemoro)

Tekstara lingvistiko

- <http://corp.hum.sdu.dk/> (18 milionoj da vortoj)
- <http://tekstaro.com/> (4,7 milionoj da vortoj)
- <http://gramtrans.com/deepdict/> (vera lingvouzo)

Maŝintradukado

- Regulbazita
 - <http://www.apertium.org/?lang=eo> (Apertium)
- Statistika
 - <http://translate.google.com/> (Google Translate)
- Celkonteksta (Constraint Grammar)
 - <http://epo.wikitrans.net/> (WikiTrans; Eckhard Bick)
- Portalo
 - <http://itranslate4.eu/> (iTranslate4.eu)

Ciferecaj bibliotekoj

- <http://scholar.google.com/> (sciencia retserĉilo)
- <http://books.google.com/> (ciferecigitaj libroj)
- <http://www.eventoj.hu/steb/> (sciencia arĥivo)

Komputile asistata lingvolernado

- <http://eo.lernu.net/> (esperanto)
- <http://slovake.eu/eo/> (slovaka)

Dankon pro via atento.

Marek Blahuš (E@I)
<marek@ikso.net>